

I. Aleksandrov

INTEGRATION OF EDUCATION OF UKRAINE IN THE INTERNATIONAL EDUCATIONAL SPACE IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION OF THE ECONOMY

Generalized world experience gained during the internship and implementation of Tacis-Tempus projects and personal practice of scientific and pedagogical work for many years. The bottlenecks of education are established, first of all, the lack of training of graduates regarding practical activities. The proposals on improving the system of university education in Ukraine through its reform are presented.

Keywords: globalization, international educational space, integration, education of Ukraine.

УДК 378.014.25(043)

Булатова О. В.

СТРАТЕГІЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтернаціоналізація вищої школи стає стратегічною метою розвитку багатьох країн світу, якими накопичено достатній досвід комплексного міжнародного співробітництва. У роботі визначено основні стратегії інтернаціоналізації вищої освіти: стратегія узгодженого підходу (Mutual understanding approach), стратегія залучення кваліфікованої робочої сили (Skilled migration approach), стратегія отримання доходу (Revenue-generating approach), стратегія розширення можливостей (Capacity building approach). Проаналізовано основні кількісно-якісні зрушення академічної мобільності іноземних студентів.

Ключові слова: інтернаціоналізація, освіта, вища освіта, стратегія.

Освіта виступає найважливішим фактором змін, що відбуваються у суспільстві, одночасно всі зміни, які відбуваються у сфері політичних, економічних, соціальних відносин, безпосередньо впливають і на освітню сферу. Поширення та поглиблення глобалізаційних процесів стали серйозним викликом для вищої школи [1,3]. Інтернаціоналізація вищої школи розвивається в напрямку встановлення комплексного міжнародного співробітництва і стає стратегічною метою не лише для університетів, а й для багатьох урядів і світового співтовариства в цілому.

Країни світу активно розвивають та застосовують різноманітні стратегії інтернаціоналізації вищої освіти [6]. Стратегія узгодженого підходу (Mutual understanding approach) базується на різних формах міжнародного співробітництва та партнерства, що розвиває відповідні сфери країн (освітня, наукову, культурну, політичну тощо). Задля посилення інноваційної складової розвитку національних економік країни активно застосовують стратегію залучення кваліфікованої робочої сили (Skilled migration approach), у тому числі з числа здобувачів вищої освіти, шляхом реалізації відповідної міграційної політики. Розуміючи важливість розвитку інтернаціоналізації вищої освіти, національні міграційні служби активно застосовують лібералізаційні заходи по відношенню до іноземних студентів з метою розвитку трудового і наукового потенціалу своїх країн, використовуючи селективний відбір висококваліфікованої робочої сили, із подальшим її закріпленням у країні, що надала освітні послуги студенту-іноземцю. Стратегія отримання доходу (Revenue-generating approach) реалізується шляхом розширення експорту освітніх послуг з-поміж іноземних здобувачів вищої освіти, найбільш активно застосовується країнами із високою репутацією національних систем вищої освіти. Використання стратегії розширення можливостей (Capacity building approach) передбачає заохочення здобуття вищої освіти за кордоном шляхом розвитку програм академічної мобільності, комерціалізації освітніх та наукових послуг, розширення міжнародного партнерства університетів тощо.

Країни ОЕСР витрачають в середньому 5,2% свого ВВП на освіту [2], третина цих витрат пов'язана безпосередньо із вищою освітою. Лібералізація економічних відносин в цілому, щорічне збільшення академічної мобільності сприяють постійному зростанню кількості іноземних студентів, загальна кількість яких становить близько 5 млн. осіб, що більш ніж у два рази у порівнянні із 2000 роком [5]. До 2025 року за експертними оцінками (із урахуванням подальшого зростання міжнародної студентської мобільності) кількість іноземних студентів складе більше 8 млн. осіб [7]. Найбільша кількість іноземних студентів сьогодні навчається в Сполучених Штатах Америки (19,4% від загальної кількості), Великобританії (10,3%) Австралії (6,2%), Франції (5,7%), Німеччині (4,9%) [4].

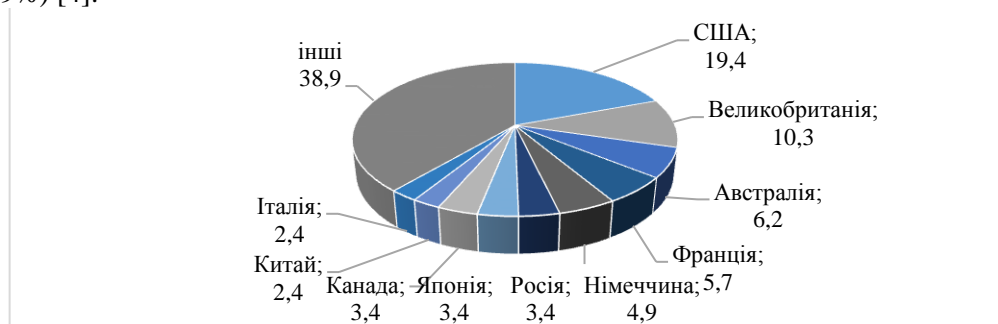

Рис.1. Розподіл іноземних студентів у світі, %

Іноземні студенти є не тільки важливим джерелом доходів для країн, а й можуть забезпечити відповідний вплив в цілому на розвиток відповідних економічних систем. У короткостроковому періоді вклад іноземних студентів визначається обсягом витрат на навчання та проживання у приймаючій країні (так, за даними Міністерства торгівлі США у 2015 році іноземні студенти забезпечили понад 35 млрд.дол.США). У довгостроковому ж періоді приймаюча країна має можливість суттєво поповнити власні трудові ресурси високоосвіченими фахівцями, спроможними до продукування нових знань та інновацій. На користь цього працює той факт, що іноземні студенти, як правило, спрямовують власне навчання на інженерні, технічні, математичні галузі, у наукові дослідження тощо: машинобудування, виробництво та будівництво – 17%, природничі науки, математика та статистика – 10%, інформаційно-комунікаційні технології – 6%, бізнес, адміністрування та право – 27%. Показники питомої ваги іноземних студентів, які навчаються в країнах ОЕСР і опанують докторські дослідницькі програми в галузях, що в першу чергу забезпечують інноваційний розвиток, є ще більшими, оскільки ці галузі є більш привабливими і для самих студентів з точки зору майбутнього професійного розвитку, кар'єрного зростання та відповідного рівня заробітної плати. Так, за дослідницькими програмами, у галузі машинобудування, виробництва та будівництво кількість іноземних студентів становить 25% від загальної кількості здобувачів, 28% опановують програми у галузі природничих наук, математики та статистика. Студенти з Азії складають найбільшу групу іноземних студентів. Так, в країнах ОЕСР серед магістрантів і докторантів їх частка становить 53%, зокрема, кожний п'ятий студент - родом з КНР. У США навчається 41% китайських студентів, по 39% в Австралії, Франції, Німеччині, Великобританії [2].

Країни світу знаходяться в постійному пошуку нових підходів, теоретичного обґрунтування і впровадження в навчальний процес та наукову діяльність університетів інноваційних систем професійної підготовки студентів в контексті інтернаціоналізації вищої освіти. В економічній сфері високорозвинених держав сьогодні спостерігаються кардинальні зміни, пов'язані з формуванням інформаційного суспільства. Розвиток виробництва на основі новітніх інформаційних технологій, відповідне скорочення життєвих циклів товарів та послуг сприяють тому, що основна конкурентна боротьба переноситься все більше в наукову та освітянську сферу. Країни, які в змозі забезпечити розвиток освіти і науки, в майбутньому можуть розраховувати на провідну роль у світовій економіці, на роль лідера в багатьох галузях діяльності і протистояти тиску інших країн.

Список використаної літератури

1. Скотт П. Глобализация и университет. «Alma Mater». 2000. № 4. С. 3–8.
2. Education at a Glance 2016: OECD Indicators OECD PUBLISHING: 2016. 506 p.
3. Globalization and Higher Education: Eight Common Perceptions From University Leaders By Van R. Wood. URL: <http://www.iienetwork.org/page/84658/> (дата звернення: 25.03.2018).
4. International Higher Education in Facts and Figures. University of Oxford, 2016. 30 p.
5. International trends in Higher Education 2015. University of Oxford, 2016. 26 p.
6. Internationalisation and Trade in Higher Education: Opportunities and Challenges. OECD: Centre for Educational Research and Innovation, 2004. 320 p.
7. Wildavsky B. The Great Brain Race: How Global Universities Are Reshaping the World. Princeton: Princeton University Press. 2010. 248 p.

О. Bulatova

STRATEGIES FOR THE INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION

Internationalization of higher education becomes a strategic development goal of many countries of the world that have a sufficient experience in comprehensive international cooperation. The article defines basic strategies of higher education internationalization, that are as follows: Mutual understanding approach, Skilled migration approach, Revenue-generating approach, Capacity building approach. The article analyzes basic qualitative and quantitative changes in academic mobility of foreign students.

Keywords: internationalization, education, higher education, strategy.

УДК 378.014.54

Горбашевська М. О.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ

У тезах розглядається сутність конкурентоспроможності вищої освіти, чинники впливу на конкурентоспроможність та особливості управління закладами вищої освіти. Дослідження теоретичних основ формування конкурентоспроможності вищої освіти надає можливість формувати основні елементи та фактори, які впливають на конкурентоспроможність вищої школи на сучасному етапі розвитку ринкового середовища. Реформи, які набувають зараз чинності, спонукають до більш кардинальних змін та пошуку ефективних методів управління конкурентоспроможності вищих навчальних закладів, особливо в умовах глобалізації.